

mensgeworden en heeft

Onder ons

gewoond

Contactblad Missiezusters Dienaressen van de Heilige Geest

Jaargang 53, december 2019

Omvorm de wereld
met mededogen

Inhoud

Voorwoord...3

Bericht uit Gemeenschappen:

De kers op de taart...4

Mariabosch Baexem...5

Assemblee...8

SVD-SSpS Ontmoetingsdag...9

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst...10

Moerwijk-Den Haag...11

Stille Omgang in Vreugde 2019...12

Vorming en Coaching...13

Groen Geloven Dag...14

Jubilea:

Jubileumfeest...16

Zilveren Feest zr. Elvira...19

Bijzonder Missiejaar:

MOET symposium...20

AMA-dag...22

SEDOS...23

KRL-dag...24

Jonge Religieuzen in Beweging:

De dag van de jonge religieuzen...25

Kloosterfestival in de zomer 2019...26

EUROPA:

Verslag algemene assemblee van Andante in Roemenië...28

EURO Assemblee...30

SSpS Wereldwijd:

Missiegalerij...32

Verrijking door CCME...33

Een verhaal uit Oekraïne...34

Voorwoord

Terwijl we het grote feest van Kerstmis naderen, waarin we de geboorte van onze Redder en Vredevorst vieren, beseffen we dat we nog veel te bidden en te werken hebben voor bevrijding en vrede.

De mensheid breidt zijn bewustzijn uit naar wereldwijde horizons. Tegelijkertijd worstelen mensen om hun culturele identiteit en nationale soevereiniteit te behouden. We worden ons bewust van en bezitten de lichten en schaduwen van ons intercultureel en intergenerationeel leven. We stellen ons open voor voortdurende transformatie als we vriendschap sluiten met diversiteit en het onbekende.

We, SSpS, bereiden ons voor op onze 15de Generaal Kapittel en ons thema is "Doordringen in het leven van de Drie-eenheid, omvorm de wereld met mededogen".

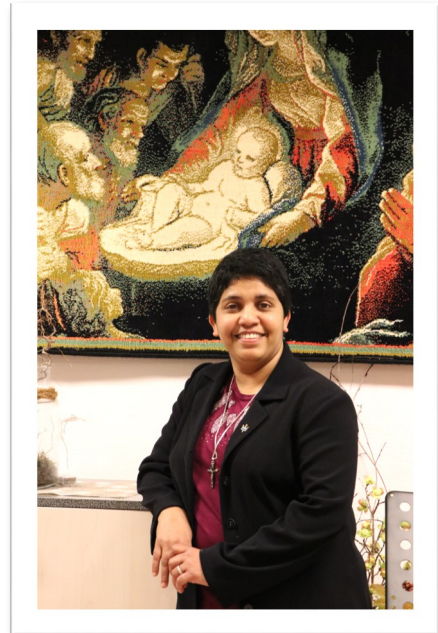
Onze stichter St. Arnold Janssen was een man met een levendig geloof en missionaire ijver. *Vivat Deus Unus et Trinus in Cordibus nostris* d.w.z. 'Moge de heilige Drie-enige God leven in onze harten en in de harten van alle mensen', is het gebedsmotto van Arnold Janssen. Dit motto inspireert hem om zijn hele leven te wijden aan het delen van Gods missie, aan het bekend maken van de barmhartige liefde van God aan alle mensen.

Zoals Paus Franciscus zei, dat het de tijd is van verandering van tijperken. Niet alleen voor de wereld, maar ook voor het religieuze leven. Een wereldwijde blik op ontwikkelingen binnen religieuze congregaties wijst op een levenscyclus die zich door de stadia van geboorte, volwassenheid, verlies en vermindering beweegt. In sommige gevallen leidt dit tot de conclusie, dat we leven in de cyclus van passie, dood en opstanding op persoonlijk en congregatieniveau.

We weten dat de aanwezigheid van God overal om ons heen is en dat we met elkaar verbonden zijn door zichtbare en onzichtbare banden. Onze gemeenschappen zijn geen instellingen, maar bewegingen, bereid om te gaan waar het leven wordt bedreigd.

Als we in onze kleine wereld blijven, onaangeroerd door het lijden van de armen en uitgesloten, dan kunnen we niet zeggen dat we in intimiteit met God leven. Wij zijn geroepen om nieuwe beslissingen te nemen, voortgekomen uit voortdurend onderscheidingsvermogen, dat voortdurend luistert naar de roep van de gemarginaliseerden. Soms moeten wij nieuwe stappen nemen, de oude manier van de apostolaten sluiten en uit de comfortzone stappen om een antwoord te geven op de opkomende kringen van de mensheid. We moeten deze oproep beantwoorden vandaag, niet morgen!

Groei vindt plaats wanneer je stappen verder zet. We kunnen Jezus niet volgen als we de tekenen van onze tijd niet eerlijk en oprecht lezen. Wanneer een gemeenschap meer 'memories' heeft dan dromen, sterft ze.

Als we zeggen tegen onszelf dat we te oud, te jong, te nieuw, te klein, te onbelangrijk zijn dan geven we onszelf toestemming om te stoppen om een profetische stem te zijn.

Maria en Jozef kloppen nog steeds op verschillende deuren. Laten we hen niet wegsturen omdat er geen ruimte is. Laten we mensen worden die anderen verwelkomen. Laten we de deur van onze harten voor elkaar openen. Vooral voor de behoeftigen. We laten onze Redder binnenkomen. Jezus, onze Heiland, durfde zijn goddelijke status te verlaten om naar de aarde te komen en onder ons te wonen.

Mogen wij zijn ware volgelingen worden door de behoeftigen te bereiken, uit onze comfortzone te komen, welke vorm die ook mag zijn.

Namens de redactieleden, de zusters Lili en Melina en Tineke Verkuijlen dank u wel voor alle medewerking. Wij wensen u allen een Gezegend Kerstfeest en een hoopvol en vreedevol Nieuwjaar 2020 toe!

Zr. Celine Padinjareannasseril SSpS

Berichten uit Gemeenschappen

De kers op de taart

In Uden zegt men als er iets moois gebeurd is: “Dat was de kers op de taart”! Juli is inderdaad de kersentijd voor Uden. Daar wilden wij gebruik van maken door de zusters van het internationale Engels Tertiaat afkomstig uit Indonesië, India, Filipijnen, Slowakije en Polen uit te nodigen. De zusters waren in Steyl op cursus en zoals gewoonlijk komen ze dan een keer naar Uden om onze zusters hier te ontmoeten.

Op 21 juli mochten wij ze begroeten. In getal 37 zusters die met een bus gekomen waren. Onder onze oudere zusters, die in de missie geweest zijn, maar ook anderen die op kapittels en internationale vergaderingen of cursussen waren, zaten met spanning te kijken of er bekenden bij waren. Het werd dus een hele hartelijke begroeting in de Buitenhof waar alles feestelijk voorbereid was door onze gastvrouwen en zr. Vera, die de tafels had versierd met mooie vaasjes bloemen. En er stond voor iedereen een glazen schaal met de dikste kersen die er te krijgen waren.

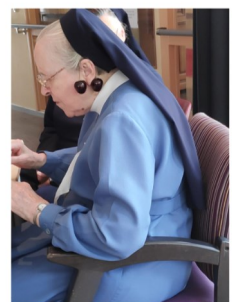
De leverancier die ons ieder jaar voorziet van kersen en die wist van het bezoek zei: “De beste kersen moet u zondag geven, speciaal fruit van Nederland, *fruit of the Netherlands*”. Dit hebben ze geweten, al gauw was het ijs gebroken en de kersen hingen als oorbellen bij jong en oud. Er heerste een goede sfeer en er werd veel gelachen, gepraat en vooral gedeeld omtrent de verschillende apostolaten en de moeilijkheden in de landen. Een van de aanwezigen ging al gauw naar Griekenland. De gesprekken gingen speciaal uit naar de zorgwekkende landen die wij door ons gebed willen ondersteunen.

Na een wandeling door het huis en de tuin was er nog een fijne afsluiting van deze feestelijke dag met dans en zang en een welverdiend avondentje. Waarna ze allen weer naar Steyl vertrokken om hun cursus voort te zetten. Iedereen met een heerlijk gevoel van echte verbondenheid met zo vele zusters uit andere landen en een nieuwe uitdaging elkaar te blijven ondersteunen door ons gebed en meeleven.

Willibrord Boumans SSpS

Fruit of the Netherlands

Mariabosch Baexem

Sinds het jaar 2010 hebben we ons klooster verlaten en overgedragen aan de heer Gillissen. Na jaren leeg te hebben gestaan, door alle mogelijke strubbelingen heen, is er iets moois van gemaakt door de mensen van de omgeving en voor de mensen van de omgeving.

Het resultaat is nu te zien en we zijn blij dat het gebouw op deze wijze kan worden vervangen en verder gaat onder de naam "Samen Zorgen Huis Leudal" SZHL. Het Samen Zorgen Huis Leudal is een burgerinitiatief, dat gerealiseerd wordt met en voor zieke medemensen, hun naasten, de inwoners van Leudal en waar mogelijk elders.

Het SZHL is voornamelijk in handen van vrijwilligers, met hulp van professionals, zoals artsen en verpleegkundigen, ook tuinmannen, huishoudkundigen enz.

Er zijn zoveel situaties waar hulp nodig is. Dat kan zijn voor palliatieve zorg, voor mensen die ontslagen worden uit het ziekenhuis, mensen die thuis verzorgd moeten worden en geen hulp hebben. Ook degene die als mantelzorger functioneert, tijdelijk wordt ontlast. Er is plaats voor achttien personen.

De opening vond plaats op 19 mei. Wij waren ook uitgenodigd, maar omdat deze op Goede Vrijdag viel, hebben wij ons verontschuldigd en afgesproken voor de zusters van Wahlwiller en van de Nederlandse provincie voor dinsdag na Pasen.

Dat werd een zeer goede dag. Wij werden heel hartelijk ontvangen, de stoelen stonden buiten al klaar en er werd symbolisch weer de deur geopend door zr. Willibrord en zr. Celine, provinciaal leidster van de Nederlandse provincie, met het doorknippen van het lint.

Na een "welkomstwoord" van de voorzitter Wiel Dirx zijn wij naar binnen gegaan. Daar stond de koffie en Limburgse vlaai ons al op te wachten en konden we over de eerste indruk discussiëren. Verwonderd werd er over gesproken, we kennen Mariabosch niet meer terug. Velen van ons wisten niet in wat voor een ruimte we zaten, het bleek de "Visjeskamer" te zijn.

Na de koffie zijn we de nieuw verbouwde ruimtes gaan bekijken, zeer indrukwekkend, de kamers zijn zeer ruim. Er is rekening gehouden met rolstoelen, tilliften, wat zoal nodig is voor verpleging in dit soort instellingen. De keuken was aangebouwd aan de "Visjeskamer". Tenslotte kwamen we in de kapel, die een ontmoetingsruimte is geworden. Daar waren we zeer van onder de indruk. De schilderijen van vroeger boven het altaar zijn terug getoverd, door een buitenlandse vrijwilliger. Deze heeft er ongeveer twee jaar over gedaan, wonderbaarlijk!

Zr. Willibrord vertelt ons: "Ik vind het fijn om iets van het verleden te vertellen wat hieraan vooraf is gegaan. Alles is begonnen met zr. Adulfus die in die jaren bij ons woonachtig was en langzaam ouder wordende ook aan dementie leed. Ze was een vrouw die uit een grote familie kwam van meerdere kinderen en waarvan de moeder vroeg gestorven is. Zij heeft de zorg gehad voor het gezin en ze heeft het met liefde gedaan."

Mariabosch Baexem

Dat er steeds
mensen blijven om
dit mooie werk
voort te zetten

Want tijdens haar ouder worden kwam de familie geregeld bij ons om met haar te wandelen in de tuin.

Ze waren hier helemaal thuis en blij ook dat zr. Adulfus tijdens haar ziekteproces bij ons thuis mocht blijven voor de verpleging. Toen na veel overleg en tegenwerking gepland werd wat de toekomst van dit huis zou worden, kwam de familie in overleg om dit huis te kopen, vanuit hun hart om er iets moois van te maken. We wisten toen nog niet wat er ons en hen te wachten stond.

Zoals u weet was Mariabosch onze opleidingsplek waar wij met ons religieus leven begonnen. Deze familie en allen die hier gewerkt en geploeterd hebben, waren en zijn bekend met onze werkzaamheden en inzet, en

hebben die geest ook aan de dag gesteld. In de Geest verbonden, vertrouwd dat het lukken moest en zou in dezelfde Geest delen met de mens en betrokkenen "internationaal" zoals de vluchtelingen. Ieder telt en ieders talent werd bevestigd en gebruikt voor de opbouw.

Het cadeau dat hier staat is een afbeelding van de Geest die ook ons in al die jaren verbonden heeft met gebed voor de voltooiing van deze plannen. Die verbondenheid en vertrouwen zullen er altijd blijven. De Geest die Liefde is, moge hen en de families en bewoners nabij zijn".

Zij hebben dit alles klaar gespeeld mede door hulp van buiten bijvoorbeeld ziekenhuisbedden en nachtkasten van het Laurentiusziekenhuis, nog in heel goede staat. De zusters van Wahlwiller zijn verhuisd naar Steyl en hebben veel bijgedragen. Door o.a. mooie beelden van Jezus aan het kruis en Maria en Johannes onder het kruis. Deze beelden komen zeer mooi uit in deze ontmoetingsruimte. Van Baexem kwam veel terug, o.a. bestek en keukenmateriaal, kortom het is samenwerking.

Een stimulans was ook nog de aanwezigheid van de pastoor van de parochie, welke zeer enthousiast was en de ruimte nogmaals zegende. Wij kunnen op zijn medewerking rekenen. Nadat we rond zijn geweest, wachtte ons een koffietafel met soep

en broodjes. We konden uitrusten en over wat we gezien hadden bijpraten en oude herinneringen ophalen. We kenden Mariabosch bijna niet meer terug. Voordat we de tuin gingen bezichtigen, heeft zr. Gré afgesloten met een dankwoordje en met een gedicht, gemaakt door zr. Rosmunda, zaliger gedachtenis. Zeer toepassend bij dit gebeuren.

We kregen nog een rondleiding door de tuin. Deze zag er keurig uit. Het was, van een wildernis waar jaren niets aan gedaan was, nu een genot om te lopen en te bekijken.

Alles vrijwilligerswerk!

Er zijn nog plannen om de tuin levendiger te maken, o.a. van het oude tuinhuisje een theehuisje te maken en op het gewezen kerkhof wat kippen te laten scharrelen, maar dit is alles nog in discussie.

Dit was het einde van de opening voor ons speciaal georganiseerd. Wij zijn er zeer dankbaar voor en hopen dat er steeds mensen blijven om dit mooie werk voort te zetten. Mariabosch zo zijn bestemming heeft gekregen, onze missie gaat zo verder.

Een deel van het staande gebouw wordt nog afgebroken en het laatst gebouwde wordt verbouwd tot appartementen.

Odetta Peters SSpS

Ode aan Mariabosch

Mariabosch, Mariabosch, wat klinkt jouw naam ons zoet in de oren.
Hier hoorden we voor het eerst: "Hij heeft jou uitverkoren".
Hier binnen jouw kloostermuren werden wij opnieuw geboren.
Wij leerden bidden en werken, ons gedragen in gemeenschap naar behoren.
Mariabosch, 't moet gezegd, 't was niet altijd feest.
Er zijn ook wel moeilijke, donkere dagen geweest.
Soms knaagde het heimwee naar wat we hadden verlaten.
Van 't honderdvoud hadden we toen nog niets in de gaten.
Mariabosch, wij koesterden ons missie-ideaal naar behoren
en hebben dat tot op heden nooit verloren.
Voor velen van ons kreeg 'missie' een nieuwe naam:
Thuisfront zouden we heten voortaan.
Als thuisfront hebben we gewerkt en gebeden.
En soms ook wel een strijdje gestreden.
Maar ons ideaal lieten wij nooit los.
Samen vonden wij kracht in Mariabosch.
Mariabosch, jij werd ons dierbaar in de loop der jaren.
Hier konden wij ons geloof en onze liefde bewaren.
Jij was steeds bezorgd om ons geestelijk leven.
Jij hebt ons veel geluk en genade gegeven.
Mariabosch, wat was het fijn in jouw Huis van de Heer.
Hier kwamen we samen, telkens weer.
Om samen te bidden, te zingen, of om er te zijn,
samen bij de Heer en dat was zo fijn.
Mariabosch, met je bos vol mooie bomen,
hier gingen we bidden en samen ook wel dromen.
Er kwam ook wel eens een traantje los,
dan vonden we troost in ons mooie bos.
Mariabosch, nu zijn we bijna aan het eindstation.
Wie had dat gedacht toen ons leven hier begon.
Maar wat we leerden in zoveel goede dagen.
Zullen we moedig samen verder dragen.
Mariabosch, jij mag van ons allen weten:
wij zullen jou zeker niet vergeten.
De Heer gaat mee en als wij het Hem vragen,
helpt Hij jullie om ons ideaal 'zorg voor elkaar'
vreugdevol verder te dragen.

1. Communio met God
Wij zijn meer bewust gewor... aanwerzigheid
Van de HGeest door... pinksteren
2. Verbonden voelen met... Meeleven
3. Verdieping door La... Scheping
4. Mee ingelaten met... menschen ook in onze... geenome
5. Beleven aan de... zegalie
6. kring wijder ma...

Uden, 26 oktober 2019 Assemblee

Uden, 30 september 2019 SVD-SSpS Ontmoetingsdag

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst!

Na een langdurige ziekte is op 28 september jl. mijn broer Gerard overleden. Van zr. Willibrord mocht ik hem in zijn laatste dagen begeleiden en mijn schoonzus ondersteunen. Daardoor was ik in de gelegenheid om op zondag 22 september aanwezig te zijn in de Eucharistieviering te Sint Oedenrode. Deze viering was hartverwarmend en daarom wil ik mijn gevoelens met u delen.

Op zondag 22 september jl. vond in de Odaparochie te Sint Oedenrode een plechtige Eucharistieviering plaats. In deze viering mochten de eerste communicantjes en vormelingen zich voorstellen. De viering was dan ook helemaal afgestemd op kinderen, want niet alleen de toekomstige feestelingen, maar alle kinderen van de parochie waren hierbij aanwezig. De kinderen hadden hun eigen plaatsje tijdens deze viering tussen het altaar en de banken.

Vooraf aan de Eucharistieviering oefende de dirigent van het koor met de kinderen en alle aanwezigen even het intredingslied: 'Verblijdt u allen in de Heer'. Daardoor was de feestvreugde al ingezet en deze was voelbaar gedurende de hele viering. Het evangelie van deze zondag was uit het evangelie van Lucas, de onbetrouwbare rentmeester. De diaken legde dit evangelie aan de kinderen uit met posters met afbeeldingen die aangaven wanneer het geld goed besteed werd en wanneer niet.

De voorbeden werden verzorgd door twee meisjes. Hiervoor moest een trapje geplaatst worden zodat de kin-

deren de microfoon konden gebruiken. Maar hun stemmetjes waren goed hoorbaar.

De offergaven werden in optocht naar het altaar gebracht waarbij de kinderen allemaal een lichtje droegen voorafgaand aan de gaven van brood en wijn.

Tijdens het uitreiken van de communie zongen de kinderen weer vreugdevolle liederen ondersteund met ritmische gebaren.

Moge zulke feestelijke vieringen er toe bijdragen dat ook in de toekomst wij verzekerd blijven van een levende, actieve kerkgemeenschap.

Odetta Peters SSpS

Foto: website Odaparochie

Moerwijk-Den Haag

De gemeenschap in Moerwijk-Den Haag bestaat uit drie zusters: zr. Elvira als leidster en zr. Martini en zr. Yuliana als leden. Ze doen sociaal-pastoraal werk in hun buurt, in de Schilderswijk en in de Emmauskerk. Deze kerk hoort bij de Parochie De Vier Evangelisten.

Op 3 februari 2019 heeft pater Kees v.d. Geest zijn 60 jarig priesterjubileum gevierd in de parochiekerk van de geloofsgemeenschap Heilige Martha in Den Haag.

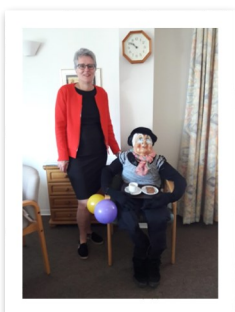
Onze SSpS gemeenschap was daarbij betrokken. De Afrikaanse gemeenschap, waar Kees verantwoordelijk voor is, heeft alles goed voorbereid en verzorgd. Het was dan ook een geweldig feest met de Afrikaanse gemeenschap, familie en verder veel parochianen en bekenden. Want pater Kees verzorgt ook nog diverse bejaardenhuizen, waar hij voorgaat.

De Eucharistieviering begon om 11.00 uur met pater Kees als hoofdcelebrant en verder veel assistentie. De zang en het dansen ontbraken niet, zoals zij dat gewend zijn. Er waren ongeveer honderd mensen aanwezig, waarvan zeventig familieleden. Daarna een geweldig etentje, met drank en hapjes afwisselend. Hierbij waren veel mensen aanwezig.

De familie verraste Kees met een elektrische fiets, die hij ook meteen heeft geprobeerd. De sfeer zat er goed in, met herinneringen die werden verteld. Wij, maar vooral Kees, kunnen dankbaar terugkijken op deze geslaagde dag. Kees bleef bij dit alles heel rustig en bescheiden zoals wij hem kennen. Ook bij dit fantastische feest, waar hij in het zonnetje werd gezet. We zijn dankbaar dat we daar aan mochten deelnemen.

Martini Nijenhuis SSpS

De Sarah-traditie in het Arnoldusklooster gaat niet stilletjes voorbij!

Dit jaar vieren we drie SARAH's
De gastvrouwen Manitha en Heidi
en zr. Celine. Proficiat lieve mensen!

Stille Omgang in Vreugde 2019

De Stille Omgang is een katholieke processie ter herdenking van een hostiewonder uit 1345. Deze processie wordt elk jaar in de nacht van zaterdag op zondag na de 15de maart gelopen in de oude binnenstad van Amsterdam.

Op zaterdag 16 maart 2019 vond in de Mozes en Aäronkerk in Amsterdam het Stille Omgang Jongerenprogramma plaats. Een uniek evenement in Nederland!

Waarom een speciaal programma voor jongeren? Dat is een kans voor ontmoeting met andere jongeren en met Christus. In 1345 vond er een wonder plaats in Amsterdam. Vanaf het begin heeft dit wonder een bijzondere rol gespeeld in de geschiedenis van de stad. God is bezig met Amsterdam, de mensen die er wonen en de mensen die er op bezoek komen. God is bezig met jou!

Het thema dit jaar ging over 'Vreugde'. Wat vervult jou van vreugde? Wat is vreugde? Is vreugde een individuele of collectieve aangelegenheid? Hoe zit dat met de rol van God? Aan de hand van deze en nog meer andere vragen hadden de jongeren van gedachten gewisseld in de workshops die aangeboden waren in jongerenprogramma's. Er waren ongeveer 85 jongeren aanwezig.

Tijdens de koffiepauze ontmoette ik een jonge man uit Syrië die met veel enthousiasme zijn verhaal vertelde nadat hij met succes zijn land had verlaten. Hij voelde zich klaar om een nieuwe toekomst in Nederland op te bouwen. Ik zag de vreugde op zijn gezicht toen hij zijn levensverhaal vertelde.

Op het eind van dit jongerenprogramma werd een Heilige Mis opgedragen met Mgr. J.M Punt als hoofdcelebrant. Alle deelnemers deden mee met de processie door de straten van Amsterdam.

Vreugde!
God is bezig met
jou!

Lili SSpS

Vorming en Coaching

Indonesische kerk gemeenschap (KKI) heeft een initiatief genomen om een cursus voor de begeleiders/begeleidsters van de zondagsschool te organiseren.

KKI nodigt verschillende migrantengroepen rondom Amsterdam uit om deel te nemen aan vorming en coaching over het katholieke geloof. We zijn met twaalf deelnemers uit verschillende kerken. Zr. Eustokhia en Zr. Lili kregen een sponsor om deel te nemen aan de cursus voor de begeleiding van zondagsschoolkinderen.

Deze cursus wordt op 18 september gegeven door Samuel Advies voor geloofsgroei. Samuel Advies voor Geloofsgroei is een non-profit organisatie van enthousiaste en toegewijde mensen die de liefde van God bij de jeugd van nu willen brengen. Samuel ontwikkelt mooie materialen en geeft advies aan iedereen die zich inzet voor de geloofsopvoeding van kinderen, tieners en jongeren. Samuel bestaat al sinds 1987.

“Samuel Vorming en Coaching” start met een oriëntatieavond waar mensen kennis maken met Samuel Advies en informatie ontvangen over een nieuwe vorm van ondersteuning en coaching. Hierop volgt een persoonlijke uitnodiging voor het traject van vijf interactieve vormingsavonden en een praktijkdag. De avonden 1, 2 en 3 zijn plenair. Voor iedereen is er een vastgesteld programma. Het betreft persoonlijke geloofsverdieping met vragen als “Wie is God voor jou?, Hoe werkt de Bijbel?”

De 4de en 5de bijeenkomst bestaan uit modules (workshops) naar persoonlijk gekozen onderwerpen (bij aanmelding opgegeven). De 4de bijeenkomst is op een zaterdag en biedt veel ruimte aan inbreng van de eigen praktijk. De 5de en 6de bijeenkomsten zijn weer gezamenlijk.

Dan kijken we met onze nieuwe inzichten naar mogelijkheden en haalbare stappen in de praktijk van de eigen parochie. Elke keer krijgen we ook een schakelopdracht, schakelvraag en feedbackvraag.

Op deze avonden zijn we veel samen met anderen. We kunnen een gesprek aanvragen en enkele bepaalde opmerkingen/gedachten met anderen delen. Daarna kunnen we in nauw overleg en uitsluitend met toestemming van ons in een van de daarop volgende bijeenkomsten behandelen.

We moeten natuurlijk niet de illusie hebben dat op iedere vraag een sluitend antwoord gegeven kan worden. We verzamelen ons immers rond het mysterie van het leven. De ervaring leert dat elk antwoord op een vraag weer nieuwe vragen oproept. Dat is geen deceptie maar groei. Er vindt verrijking plaats. Het leven en de relatie met God zullen we steeds intenser gaan beleven.

Lili SSpS

Groen Geloven Dag

Tijdens deze dag ontdekten we
welke concrete stappen wij kunnen zetten om
een verschil te maken in ons gezin, kerk, community en omgeving

*6 **G**od heeft niet alleen een relatie met ons mensen, maar met de hele schepping. Tegelijkertijd is de schepping een prachtig cadeau aan ons. Een cadeau om zorgvuldig te beheren, in plaats van te beheersen" luidt het voorwoord van het programmaboekje van de Groen Geloven Dag.

Op 5 oktober jl. heb ik met mijn medezusters zr. Melina, zr. Lili en zr. Elvira deelgenomen aan de "Groen Geloven" bijeenkomst in het Dominicanenklooster in Zwolle. Groen Geloven betekent invulling geven aan de bijbelse opdracht van goed en recht doen omwille van de naaste en de God die alles heeft gemaakt. Verduurzaming hoort bij de missie van kerk zijn en geloven. Groen Geloven is een initiatief van GroeneKerkenactie en Groengelovig.

Op de Groen Geloven Dag zijn ongeveer vijfhonderd bezoekers geweest. De vier zusters hebben meegewerkt als vrijwilliger. Ieder van de vrijwilligers had een taak. Het programma was geopend met overdenking en gebed leidend tot verschillende gesprekken. Mgr. De Korte gaf een inspirerende toespraak.

's Middags van 12.00 t/m 17.00 uur was er gelegenheid voor proeverijen of voor het volgen van workshops of colleges.

Tijdens het hoofdprogramma had ik met mijn medezusters een van de proeverijen gevolgd "God in de Supermarkt". God in de super-

markt is een interactieve workshop waarin je ontdekt hoe jij je mandje kunt vullen met duurzame boodschappen. Deze proeverij nodigt ons uit om bewust te zijn met het boodschappen doen. Niet alleen een product kopen maar enkele milieuvriendelijke producten kopen. Tijdens deze dag ontdekten we welke concrete stappen wij kunnen zetten om een verschil te maken in ons gezin, kerk, community en omgeving. Bijvoorbeeld door samen te genieten van een eerlijke en heerlijke maaltijd.

Aan het eind van deze activiteiten waren de deelnemers heel tevreden. Ze zijn tevreden want ze hebben meer informatie gekregen over hoe ze groener kunnen geloven en leven. Ook hun vragen hieromtrent werden beantwoord.

Dit is een manier om de boodschap te realiseren die Paus Franciscus in zijn encycliek *Laudato Si* aan ons heeft doorgegeven.

Het belangrijkste voor mij is hoe ik deze inspanningen in het leven van elke dag in de gemeenschap, in de kerk en als SSpS gestalte geef.

Mijn betrokkenheid bij deze dag is ook een poging om in contact te komen met andere mensen, door ontmoeting met veel mensen en in een team te werken om deze dag tot succes te brengen.

Eustokhia Lina SSpS

Dit is niet zomaar een evenement
maar een missie als SSpS,
voor de kerk en
gemeenschapsleden

Jubilea

Jubileumfeest

Vijf zusters vierden met medezusters op 2 juli 2019 gezamenlijk hun jubileum op een feestelijke wijze.

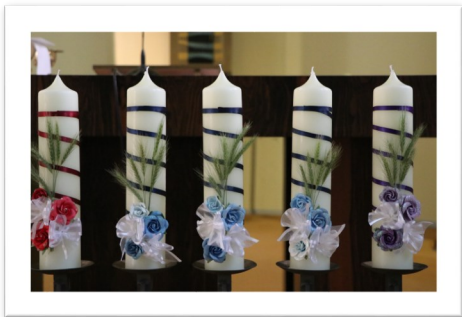
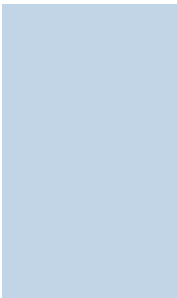
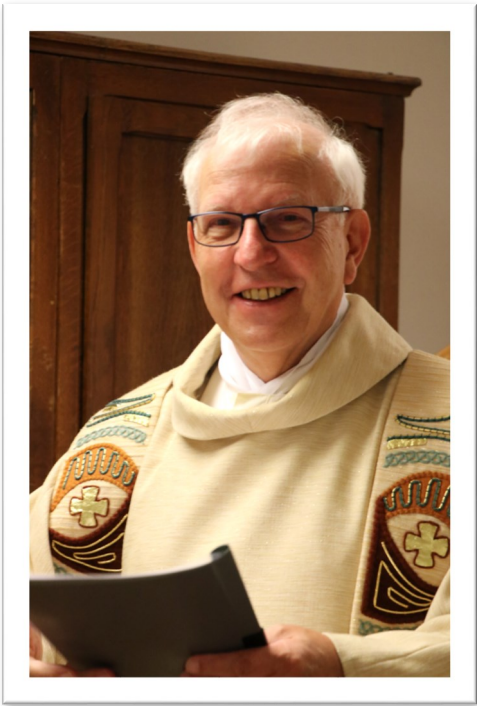
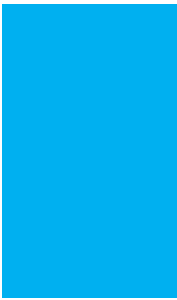
Zr. Odetta spande de kroon met haar jubileum van 65 jaar, zr. Marcelien, zr. Marie José en zr. Willibrord vierden hun diamanten jubileum (60 jaar) en zr. Celine haar zilveren feest (25 jaar).

Terugkijkend op een waardige Eucharistieviering, op een warm samenzijn, op lekkere maaltijden en een gezellig feestuurtje. De vele felicitaties in de vorm van kaarten, bloemen en attenties herinneren aan deze feestelijke dag.

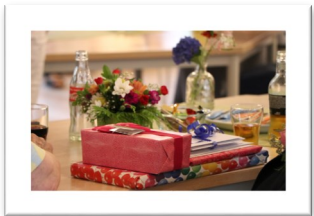
Jubilarissen, die leven en werken en zich inzetten voor mensen in een kwetsbare positie. Een rijkdom van ervaring op het gebied van hun missie, samen blijvend op weg. Een leven dat in het teken staat als Dienares van de Heilige Geest. De jubilarissen drukken persoonlijk hun dankbaarheid uit.

Zuster Marcelien

Ik ben dankbaar, dat God mij geroepen heeft als missiezuster SSpS en mij de gelegenheid gegeven heeft naar de missie in Timor te gaan. Bij mijn terugkeer, kreeg ik de mooie taak, missieprocuratrice te zijn. Nu heeft de Heer mij de tijd gegeven, om te bidden voor de noden van kerk en wereld. En ik ben dankbaar voor de goede verzorging die ik nu ontvang van medezusters en verzorgenden.

2
J
U
L
I
2
0
1
9

Jubileumfeest

Zuster Marie José

Als je eenmaal "ja" hebt gezegd en als je voor een of ander jubileum staat, gaan je gedachten onwillekeurig terug naar de voorbije jaren. Zo was dat ook voor mij bij de voorbereiding van mijn 60 jarig professiefeest. Nu ga ik even terug naar de vijftiger jaren.

Waardoor, waarom, hoezo, wilde ik me aansluiten bij de missiezusters in Baexem? Herhaaldelijk heb ik gedacht, vermoed, gehoopt en getwijfeld. Iemand heeft mij geroepen en ik heb "ja" gezegd! Uit: 'Merkstenen' van Dag Hammerskjöld 1901 – 1961. Zoiets gebeurde ook met mij, en gebeurt nog met mij!

Op 3 oktober 1956 trad ik in bij de SSpS Maria-bosch Baexem. Ik denk in dankbaarheid terug aan de vormingsjaren en de verdere opleiding en begeleiding die ik heb ontvangen en ik ben dankbaar voor al die jaren daarna.

Hierbij denk ik vooral terug dat ik twintig jaar missieprocuratrice mocht zijn en aan mijn reis naar Indonesië en India.

De gevolgen van "ja" zeggen zijn niet altijd gemakkelijk, maar het zet je er wel toe aan de schouders er onder te zetten! Ik mag in dankbaarheid terugkijken op zestig mooie jaren!

En nu ben ik jullie allemaal dankbaar voor de viering van ons professiefeest op 2 juli van dit jaar, samen met onze medezusters en op 7 juli met mijn familie. Allen die er aan hebben meegewerkt dat dit onvergetelijke dagen zijn geworden, wil ik heel hartelijk bedanken.

Mijn dankbaarheid...

Zuster Willibrord

Het is alweer een hele tijd geleden dat ik mijn 60 jarig feest gevierd heb samen met vier medezusters. Het is echter nog helemaal aanwezig in mijn hart. Want zestig jaren ervaring van de aanwezigheid van een liefdevolle God wordt op zo'n dag nog duidelijker wat het heeft betekend voor mijn groei naar Hem toe. De dag zelf was heel mooi, ook omdat de voorganger van de liturgie ons alle vijf kende en voor hem het ook gemakkelijk was om het een en ander te memoreren. Dank aan God voor de hulp die ik iedere keer heb ontvangen om niet als het nodig was. En vooral voor Zijn onzichtbare stappen naast mij in al die tijd in India en hier en alle mensen die ik mocht ontmoeten op ZIJN pad. Hij was de onuitputtelijke Bron.

Zuster Odetta

Met grote dankbaarheid denk ik terug aan mijn 65 jarig professiejubileum dat ik op 2 juli mocht vieren samen met vier medejubilarissen. Wat mij op die dag het meest geraakt heeft, is naast het gevoel van dankbaarheid, de verbondenheid met alle zusters van onze congregatie. In alle provincies verspreid over heel de wereld werd op deze dag door vele medezusters ofwel hun eerste geloften afgelegd of eveneens een jubileum gevierd. Ja, ik ben enorm dankbaar dat ik lid mag zijn van onze missiecongregatie waarvan alle leden zich inzetten te getuigen van de Blijde Boodschap van Jezus door woord en daad.

Zuster Celine

Ik ben dankbaar voor de zekerheid die ik voel, dat Hij het was die mij geroepen heeft en Hij die mij al die jaren heeft geleid. Voor de voortdurende nabijheid van Zijn Geest.

Voor mijn familie, waar ik opgegroeid ben en vervolgens voor de enorme steun en liefde, die ik steeds heb mogen ontvangen en ervaren.

Ik ben buitengewoon dankbaar voor mijn roeping in een internationale congregatie en voor de vele mensen, die ik heb mogen ontmoeten in mijn religieuze leven.

Voor de gelegenheid om samen te zijn en samen te vieren met medezusters en anderen in een gezellige sfeer. "Er is maar één volk de mensheid er is maar een land de aarde".

Beste jubilarissen, hartelijk dank voor uw mooie en warme woorden en blijf samen op weg om uw missie te volbrengen.

Tineke

Zilveren Feest zr. Elvira

'God is liefde'. Dit is de titel van het feest dat ik op 15 juni mocht vieren bij mijn 25 jarig jubileum als lid van onze congregatie. Een plechtige Eucharistieviering met Mgr. Van den Hende als hoofdcelebrant was het begin van deze mooie dag. Er waren tweehonderdvijftig mensen aanwezig om dit feest mee te vieren.

Er waren drie koren, die de gezangen bij deze plechtigheid verzorgden. Dat was het koor dat samengesteld was vanuit de KKI's Rijswijk, Den Haag, Amsterdam en Utrecht. Ook het Kinderkoor van de KKI Den Haag en het INI-koor uit Voorburg, waar ikzelf lid van ben, onder leiding van Roby Soetanto.

Het feest verliep heel goed. Bijna iedereen was tevreden. Het feest was door KKI Rijswijk georganiseerd, ondersteund door KKI Den Haag en KKI Amsterdam.

Aan de aanwezigen werd een lunch aangeboden. En ter afsluiting werd een boekje uitgereikt 'God is Liefde', waarin mijn levensverhaal geschreven is.

God is liefde

Elvira Telik SSPS

Bijzonder Missiejaar

MOET Symposium (Missionaire Organisaties en hun Toekomst)

Het jaar 2019 is door Paus Franciscus uitgeroepen als een bijzonder missiejaar. Binnen dit kader organiseerde KNR de zogenaamde missietafels in de eerste helft van dit jaar.

Er waren drie missietafels op verschillende plekken: Amsterdam, Rotterdam en Weert. Op deze drie plekken kwamen missionarissen en missionaire werkers enkele malen bijeen om te spreken over de hedendaagse missie. Elke locatie behandelde een thema en op 12 juni jl. presenteerden deze drie groepen de uitkomsten van hun gesprekken.

De drie thema's gingen over:

1. Missie in de multiculturele samenleving.
2. Missie in de geseculariseerde samenleving.
3. Missie en de toekomst van de aarde.

Deze dag werd in de All Saints Church te Amsterdam Zuidoost gehouden. De deelnemers waren binnen- en buitenlandse religieuzen,

Zending betekent dat we deze natuurlijke drang beantwoorden en onze ervaringen en verhalen over het goede leven delen

teruggekeerde missionarissen en missionaire werkers, vertegenwoordigers van missionaire organisaties en andere geïnteresseerden. Mariëlle Beusmans was de dagvoorzitter. Na een korte openingsviering met zang en gebed was de gast spreker voorgesteld.

Prof. Dr. Stefan Paas, 'theoloog des vaderlands' is hoogleraar missiologie en interculturele theologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en hoogleraar missiologie aan de Theologische Universiteit Kampen. Hier volgt een uittreksel van zijn toespraak.

Zending hoort wezenlijk bij mensen

"Veel van de aanwezigen hier hebben van missie of zending als het ware hun 'beroep' gemaakt. Jullie hebben een speciale roeping en zijn hiervoor ver weg gegaan. Maar eigenlijk zit het in onze natuur om voortdurend met zending bezig te zijn; dat zit in ieder mens. Mensen zijn sociale wezens die voortdurend met anderen willen delen wat hen bezighoudt en wat ze ontdekt hebben.

Zending betekent dat we deze natuurlijke drang beantwoorden en onze ervaringen en verhalen over het goede leven delen; dat we spreken over onze hoop, onze blijdschap en wat ons overeind houdt. In het eerste hoofdstuk van het evangelie van Johannes staat hoe Filippus naar Nathanaël gaat en tot hem zegt: 'Dat is waarlijk een Israëliet in wie geen bedrog is.' En Nathanaël raakt meteen onder de indruk en roept uit dat Jezus de Zoon van God is. Getuigenissen zijn belangrijk, maar maken ook mensen kwetsbaar. We hebben geen harde bewijzen voor ons geloof. Maar we zeggen: Ik ken geen beter verhaal dan dit, hier ga ik voor anker.

Missie is niet alleen iets is voor gewijden, voor mensen die een speciale roeping hebben. De zogenaamde 'Schijf van Vijf' (Five Marks of Mission in the Anglican Church) kan mensen daarbij helpen:

1. Verkondiging van het Goede Nieuws.
2. Discipelschap.
3. Armoedebestrijding.
4. Werken aan gerechtigheid.
5. Zorgen voor heelheid van de schepping.

Dit zijn verschillende elementen of vormen van missie, die één geheel vormen. Iedereen kan op zijn eigen manier werken aan missie met zijn eigen talenten. Ook Jezus stuurde immers zijn leerlingen in groepjes erop uit. De een voelt zich meer geroepen om te verkondigen, de ander om mensen praktisch te helpen. Laat elkaar daar in zijn waarde. Waar het om gaat is te beseffen dat ieder vanuit zijn eigen talenten een waardevolle bijdrage kan leveren aan de zending van de kerk".

Op het eind van het programma presenteerde elke groep de samenvatting en uitslag van hun besprekingen. Het was een heel leerzame en ook gezellige dag!

Zr. Lili was betrokken bij de missietafel: missie en de toekomst van de aarde. Het is noemenswaardig wat zr. Lili heeft bedacht! Ze legde enkele protestborden op tafel, zoals enkele jongeren meedragen tijdens een protestmars over zorg voor de aarde: *Say no to plastic! Cool people saving a hot planet*

Uit de missietafel multiculturele samenleving: de grote vraag die aangekaart was: "Willen wij allemaal losse kransen zijn, of willen wij ons verbinden tot één mooie, kleurige krans?"

Uit de missietafel: missie in de geseculariseerde samenleving: "De taal van de wereld leren gebruiken, dat is niet één taal. Er zijn zoveel talen als er mensen en culturen zijn. 'De geseculariseerde mens is niet eenduidig: het is de yuppie op de Zuidas, maar ook de Surinamer in

Holendrecht, de Brabander in een Tilburgse volksbuurt of ook de Maestrichteneer of een dorpsbewoner in het Zuidlimburgse Oirsbeek...".

Het was een heel diepgaande, leerzame en informatieve bijeenkomst. Wat men heeft gehoord zette men tot nadenken!

Ook was het een gezellige dag van ontmoeting van allerlei soorten 'missionarissen' van deze tijd, hier en nu!

Melina Polo SSpS

Laat elkaar daar in
zijn waarde. Waar
het om gaat is te
beseffen dat ieder
vanuit eigen
talenten een
waardevolle bijdrage
kan leveren aan de
zending van de kerk

AMA-dag 2019

Op 27 september 2019 werd in Kloosterhotel "ZIN" in Vught de jaarlijkse AMA-dag gehouden (AMA - Adviescommissie Missionaire Activiteiten). Ongeveer vijftig mensen hebben deze jaarlijkse bijeenkomst bijgewoond, onder andere zuster Melina en ik. Het thema van deze dag was 'Religieus Leiderschap'. De heer Frans Davelaar was de dagvoorzitter; hij is werkzaam bij MM (Mensen met een Missie).

Om 10.00 uur werden we verwacht in de grote zaal, waar we door sfeervolle muziek van een celliste in een goede stemming kwamen.

De dag begon met het welkomstwoord van Mariëlle Beusmans, voorzitter AMA-commissie, gevolgd door de introductie van het dagprogramma en een gebed 'Opdracht en Zending' door de leden van de commissie en het samen zingen van 'Here I Am Lord'.

Daarna kwam de directeur van "Mensen met een Missie" de heer Rick van der Woud aan het woord. Hij gaf een korte inleiding over het thema van de dag. Waarom dit thema? Omdat het bereiken van de gezamenlijke doelen van de programma-partners mede

Er waren trouwens ook heel wat jongeren,
mensen die bij Mensen met een Missie werken
of uitgezonden waren of er op worden
voorbereid

afhangt van hoe leidinggevend hun rol invullen. Voor MM, een organisatie die religieus en geloof geïnspireerd is, is de invulling essentieel op weg naar ontwikkeling en verandering. De twee genodigden, P. Charles Eba'a CSSp en zuster Lies Alkemade FDNsc, gaven hun reactie daarop op basis van hun eigen invulling van religieus leiderschap, die voor ons zeer verrijkend was.

Zoals gebruikelijk bij een AMA-dag waren er ook dit jaar verschillende werkgroepen, nu voor de landen: Bolivia, Indonesië, Kameroen, Uganda, Zuid-Sudan en DR Congo. Bij elke werkgroep was een begeleid(st)er die op de hoogte is van de situaties in de landen waar zij geleefd en gewerkt heeft, vooral ook jonge mensen die via Mensen met een Missie zijn uitgezonden.

Aan de hand van een mooie eigentijdse psalm "Uit de vier windstreken" die afwisselend werd gebeden door Mariëlle, zr. Melina en alle aanwezigen en het zingen van een zegenlied, werd de AMA-dag 2019 afgesloten.

Het was een informatieve en inspirerende dag. Het was ook fijn zoveel oudere 'tochtgenoten' te ontmoeten. Er waren trouwens ook heel wat jongeren, mensen die bij Mensen met een Missie werken of uitgezonden waren of er op worden voorbereid.

Het was een kleurrijke zonnige herfst dag, kleurrijk buitenshuis en ook binnenshuis. Het is goed te weten dat Mensen met een Missie op eigentijdse wijze voortzet wat eens (in 1931) door het CMC (Centraal Missie Commissariaat) is begonnen.

Marie-José Geurts SSpS en Melina Polo SSpS

SEDOS Seminar in Rome

Het is de tweede keer dat ik het CMBR (Commissie Missionaire Beweging Religieuzen) vertegenwoordigde bij het jaarlijkse SEDOS (Service of Documentation and Study on Global Mission) seminar in Rome. Het is een residentieel seminar voor de leden van missiecongregaties over de hele wereld. Ik ging samen met Gerard Moorman van CMBR naar dit seminar. Ook zr. Mikaelin Bupu en zr. Maria Bernadeth Davedass uit Rome waren aanwezig. Het thema ging over missie in een pluralistische wereld, specifiek ging het over interreligieuze dialoog. De bijeenkomst vond plaats van 28 april tot 2 mei in het bezinningscentrum van de Paulisten in Ariccia. Ruim honderd mensen namen deel aan het seminar. Het was indrukwekkend om mensen van verschillende congregaties die werkzaam zijn in diverse landen te ontmoeten en hun ervaring te horen over interreligieus dialoog in de praktijk.

Elke dag luisterden wij naar een toespraak door een vertegenwoordiger van een bepaalde religie en van missionarissen werkzaam in verschillende landen. Ze deelden hun ervaringen in interreligieuze dialoog. In de middag werd in kleine gespreksgroepen met elkaar doorgepraat aan de hand van vragen van de inleiders. Elke middag werd afgesloten met een Eucharistieviering.

Er zijn verschillende vormen van interreligieuze dialoog zoals institutionele dialoog met vertegenwoordigers van de religies, academische, gezamenlijke projecten, buurtniveau, vriendschappelijke en dialoog tussen gemengde koppels. Tijdens mijn stage als pastoraal werkster in Den Haag heb ik twee keer samen met katholieke en protestantse gemeenschappen de moskee bezocht. Het helpt me te ontdekken dat er heel veel overeenkomsten zijn tussen Islam en Christendom. Ik besef dat luisteren naar de geleefde ervaring van de mensen meer impact heeft dan het luisteren naar een academische dialoog. Dus de dialoog op buurtniveau of een vriendschappelijke dialoog is belangrijk.

Paus Franciscus benadrukt de dialoog. Dialoog is een communicatie in twee richtingen; er zijn geen winnaars en verliezers, iedereen wint. Het houdt in: spreken en luisteren, geven en ontvangen en wederzijdse groei en verrijking. Dialoog helpt om bruggen te bouwen tussen religies en culturen. Paus Franciscus zei voor een interreligieus publiek:

Het is het teken van de tijd dat wij over andere religies leren kennen en dialoog bevorderen voor een betere samenleving

“Mogen de religies baarmoe-
ders van het leven zijn en de
barmhartige liefde van God
tot een gewonde en behoefti-
ge mensheid dragen; mogen
zij deuren van hoop zijn die
helpen door de muren te
dringen die zijn opgetrokken
door trots en angst”.

Eén van de sprekers heeft
geciteerd de woorden van
Thich Nhat Hanh
(Vietnamese boeddhistische
monnik, vredesactivist en
schrijver) ‘Pas als er vrede is
tussen de religies, kan er
vrede zijn in de wereld’. Wij
zien in de wereld heel veel
geweld in naam van religie.
Onwetendheid over andere
religie is een reden voor
haat. Het is het teken van de
tijd dat wij andere religies
leren kennen en dialoog be-
vorderen voor een betere
samenleving.

Shyny Joseph SSps

KRL-dag

De jaarlijkse ontmoeting van de buitenlandse en Nederlandse missionarissen vond op 15 november jl. plaats bij het klooster van de Fraters van Tilburg. De studiedag richtte zich op het thema: **de rol van religieuze gemeenschappen in een geseculariseerde samenleving**. 58 Religieuzen van verschillende congregaties woonden de bijeenkomst bij.

Na het openingsgebed volgde de toespraak van Mgr. G. de Korte over het thema. Samengevat schetste hij de geschiedenis van het missionaire leven en de kerk in Nederland.

In de tijd van het Rijke Roomse leven speelden de religieuzen een heel belangrijke rol van emancipatie in de zorg en in het onderwijs. Het stond ook bekend als het 'Grote Missie-uur'.

Het Tweede Vaticaanse Concilie heeft vernieuwing van het kerkelijk leven teweeggebracht: Bijbelbeweging, liturgische beweging, lekenbeweging, sociale beweging, oecumenische beweging, godsdienstvrijheid en interreligieuze dialoog. De actieve en bewust-geworden christenen/katholieken werden net als hoveniers in Gods wijngaard. De kerk bleef in beweging. In de jaren 70 en 80 kwam er een soort breuk, polarisatie tussen het bisdom en (veel) religieuzen en daardoor zag men de geboorte van de 8 Mei Beweging en de CRK (Contact Rooms-Katholieken). Toch is er tegenwoordig een beweging tussen de kerk en de religieuzen richting nieuwe samenwerking en verbondenheid om de spanning weg te ebbben.

De twee belangrijke kwesties zijn dossier seksueel misbruik en de milieuwerggroep

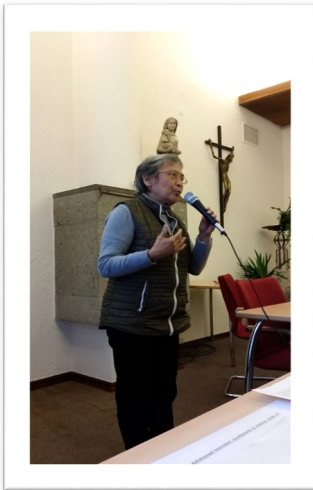
m.b.t. *Laudato Si* van Paus Franciscus. En deze kwesties zijn nog aan de gang.

Wij, de kwetsbare kerk en de kwetsbare religieuzen, zijn samen op weg naar de toekomst. Het is essentieel dat we samen een missionaire kerk herbouwen en opbouwen: in contemplatie en actie. Wij zijn, met z'n allen 'het zout der aarde en het licht der wereld'. Samen kunnen we meer bereiken! Mgr. De Korte heeft belangrijke punten als gids voor ons opgenoemd:

- Missionaire evangeliserend en missionair diaconaal.
- Mensen bij Christus brengen.
- Christelijk geloof als een relatie met God en met anderen.
- De betekenis van onze vriendschap met Christus.
- Religieuze gemeenschappen als biddende cellen.
- Onbaatzuchtige dienstbaarheid als tegenbeweging in een wereld van geld, machtsvertoon, glamour.
- Beschaving van liefde en barmhartigheid, verhaal van de verloren zoon, verhaal van de barmhartige Samaritaan.

Mgr. De Korte heeft nog het belang van de sociale encycliek *Laudato Si* (2015) en *Rerum Novarum* (1891) benadrukt met de kernnotities van: menselijke waardigheid, personalisme, solidariteit, *bonum commune* en subsidiariteit. Volgens hem zijn de volgende begrippen essentieel: 'de inzet voor integrale ecologie, bescherming van het leven, werken aan het bevorderen van globale sociale gerechtigheid met name de zorg voor de armen en voor de vluchtelingen en de zorg voor Moeder Aarde'. Samen moeten we de handen uit de mouwen steken. Hij eindigde met deze woorden: 'In de kracht van Gods Geest zijn religieuzen en alle christenen tot veel in staat'.

Na deze lezing van Mgr. De Korte kwamen twee reacties aan bod: presentatie gemeenschap van Dominicanen te Rotterdam en presentatie Missiezusters Dienaressen van de H. Geest te Amsterdam Oost. Een nagesprek met Mgr. De Korte volgde nog.

Na de lunchpauze was Paul Wennekes aan het woord. Hij heeft aan de hand van een presentatie de verschillende initiatieven van de kerk en de religieuzen uiteengezet. Dit om de secularisatie tegen in te gaan, om **'zout der aarde te zijn.'** Daarna was een groepsgesprek aan de hand van vragen zoals: "Is bij de nieuwe interesse voor religie voor u het glas halfvol of halfleeg?"

Ter afsluiting van deze zinvolle dag werd een Heilige Mis opgedragen door pater Avin Kunnekkadan SVD. Na afloop werd nog even nagepraat met een drankje en een hapje.

Ik zeg eerlijk: KRL 2019 was weer een zeer geslaagde studie- en ontmoetingsdag!

Melina Polo SSpS

Jongeren in beweging

De dag van de jonge religieuzen 8 februari

 p deze dag staat het KNR-jaartheme centraal: 'Hij heeft gezonden, wat is onze missie'.

Om dit jaartheme te verkennen, verdiepen we ons in de apostolische exhortatie het *Evangelii Gaudium*, 'De ware missionaris, die nooit ophoudt leerling te zijn, weet dat Jezus met hem gaat, met hem

spreekt, met hem ademt, met hem werkt. De levende Jezus leeft met hem te midden van de missionaire inzet'.

Missionaris zijn vraagt van ons dat we leerling zijn. We verdiepen ons in dit leerproces aan de hand van de woorden die Paus Franciscus heeft gesproken op de roepingenzondag 2018: 'de roep van de Heer horen, herkennen en beleven'.

De dag is voorbereid door een werkgroep, bestaande uit br. Rangel Geerman Ofm, zr. Gueric Kochx OCSO, Milou de With (Casella) en zr. Esther van de Vate O' Carm. Het programma is zo samengesteld dat het aansluit bij de Eucharistieviering in de St. Vituskerk Hilversum.

De levende Jezus leeft met hem te midden van de missionaire inzet

Het was een moment van onderlinge ontmoeting, bezinning en verdieping.

Lili SSpS

Kloosterfestival in de zomer 2019

Het belangrijkste is om hen te helpen hun levensdoelen naar het beeld van God te herontdekken, waardoor ze mens tot mens worden

Ik ben dankbaar dat ik de kans heb om jonge mensen te ontmoeten en om deel te nemen aan de activiteiten. Dit keer vond het Kloosterfestival in Nieuw Sion te Deventer plaats. Een interessante naam viel mij op.

Klooster en festival

In termen van etymologie lezen we dat een klooster een gebouw of een samenstel van gebouwen is dat dient tot huisvesting voor een groep of gemeenschap van mannen of vrouwen. Vaak monniken of monialen genoemd, die zich uit de wereld hebben teruggetrokken om een godsdienstig leven te leiden. Maar in Nieuw Sion wonen geen monniken of monialen meer.

En als we naar het woord festival kijken: een festival is een evenement van geïnteresseerden over een bepaald onderwerp, meestal voor jongeren. Dankzij God kon ik vier dagen lang een band vinden tussen de twee woorden klooster en het festival.

Nieuw Sion

Van 22-25 augustus is in Nieuw Sion het Kloosterfestival van start gegaan. Zo'n 70-80, vooral jonge mensen, tussen 18-35 jarigen zijn naar Diepeveen vertrokken voor vier dagen vol met workshops, gebed, reflectie en muziek. Het Kloosterfestival is geen massaal gebeuren. Op een grasveldje op het terrein staan enkele tentjes. Er is ook gelegenheid om binnen te slapen.

Eenvoud en stilte

Het lijkt steeds moeilijker voor mensen om in het dagelijks leven de stilte te vinden. Mensen zijn dag en nacht bezig. Tien à twintig jaar geleden deden gasten in het klooster gewoon mee aan de stilte. Nu zie je ze in het begin heel ongemakkelijk heen en weer schuiven.

Tijdens elke gebedsviering in Nieuw Sion wordt een stilte van zeven minuten gehouden.

Juist de eenvoud, de stilte en de regelmaat spreken de jongeren aan. Daar is behoefte aan.

Dit jaar zijn er gratis kaarten beschikbaar gesteld voor eenzame jongeren. Eenzame jongeren hoeven niet altijd arm te zijn. En het is nogal wat om toe te geven dat je eenzaam bent.

***Ora et labora* - bidden en werken**

Het gaat niet alleen om bidden, zingen en praten. Er wordt ook gewerkt, in de moestuin en in de keuken. Het klooster is een oud gebouw; er valt altijd wel wat te klussen.

Door een vast ritme van bidden, werken, workshops en muziekoptredens helpen zusters en monniken drukbezette jongeren tot rust te laten komen.

Het festival moet de jongeren antwoord geven op hedendaagse vragen. Hoe vind ik rust? En hoe kom ik verder in mijn leven?

Onze missie

Hen uitnodigen of intreden in het religieuze of kloosterleven is niet de belangrijkste motivatie.

Aanwezig zijn te midden van de realiteit, waarin veel succesvolle jonge mensen zich bevinden, dat is waar we geroepen zijn. Want deze jongeren verliezen vaak hun oriëntatie in het leven en lijden schade in relaties. Het belangrijkste is om hen te helpen hun levensdoelen naar het beeld van God te herontdekken, waardoor ze mens tot mens worden. Dat is onze missie.

Ik vond het wel een stap, een weekend in een klooster. Maar nu dat ik er ben geweest, vond ik het heel ontspannen en ik kreeg meer energie. Ik heb veel mensen, mensen met een missie, vooral jongeren ontmoet.

Lili SSpS

Het lijkt steeds moeilijker
voor mensen om in
het dagelijks leven
de stilte te vinden

EUROPA

Verslag over Algemene Assemblee van Andante in Roemenië

Denken over de kerk

Kunnen vrouwen deel uitmaken van de denkende kerk? Hoe zouden vrouwen dan bij kunnen dragen aan het kerkelijk leven en hoe hebben vrouwen in het verleden met hun ideeën bijgedragen? En wat zou dit voor de kerk betekenen? Dat waren de vragen die gesteld werden op de studiedagen en Algemene Assemblee van Andante, 24–29 april 2019 in Snagov (Roemenië). Dit werd in het klooster van de Karmelietessen gehouden.

Zestig katholieke vrouwen uit dertien verschillende Europese landen vulden deze vijf dagen met lezingen en discussies over het verschil dat vrouwen in de kerk kunnen maken. De welkomstceremonie met zout, brood en wijn werd verzorgd door de vrouwen uit Roemenië. Iedereen nam een stukje brood en slokje wijn mee naar de conferentiezaal, met op de achtergrond muziek en beelden van Roemenië. Daarna werd de bijeenkomst met een warm woord van welkom geopend door Mary McHugh, voorzitter van Andante.

Na het openingsgebed vertelden de vrouwen over de vrouwen die in hun land verschil hadden gemaakt. Vrouwen zijn discipelen, heiligen, geleerden en opvoeders! Sommige vrouwen waren bekend uit de geschiedenis; anderen vooral in hun eigen organisatie, sommigen waren politiek actief en anderen juist op sociaal gebied. Allen hebben ze zich ingezet voor andere vrouwen, voor hun ontplooiing en de ontdekking van hun eigen kracht. Zoals moeder Teresa zei: 'Het gaat niet om hoeveel we doen, maar met hoeveel liefde wij ons inzetten bij het doen. Het gaat niet om hoeveel we geven, maar met hoeveel liefde wij geven.'

De kerk: Thuis voor en van vrouwen?

Prof Dr. Tina Beattie begon haar lezing met een citaat: 'Wanneer vrouwen bidden, zijn ze heilig, wanneer ze werken, voeren ze Gods werk uit en zijn ze goed. Maar als ze denken, wordt er gezegd: geen goed idee.'

Tina Beattie sluit het inhoudelijke deel van de studiedagen af met een samenvatting. Zij heeft zich deze dagen gerealiseerd dat we uit

Wanneer
vrouwen bidden,
zijn ze heilig
Wanneer ze
werken, voeren
ze Gods werk uit
en zijn ze goed

verschillende culturen komen met verschillende behoeften. Hoe kunnen we een gemeenschappelijke basis vinden en tegelijk ruimte voor verschil scheppen? Ze vond de vrouwen uit het verleden heel inspirerend en hoe ze de kansen van hun tijd grepen, maar ook de vrouwen in de workshops van deze conferentie. Daardoor voelt ze zich in haar werk minder alleen. Ook zag ze hoe vrouwen dialoog in praktijk brengen. We spreken, zegt ze, van hart tot hart. We discussiëren niet over precieze theologische kwesties. We zijn in staat om zo wijs te zijn als slangen en zo onschuldig als duiven. Ze laat beelden zien uit de middeleeuwen met vrouwen, slangen en duiven in de hoofdrol in een prachtige omgeving met bloemen en dieren.

Om veranderingen in de kerk te bewerkstelligen hebben de deelnemers aan de Andante Studiedagen ideeën uitgewisseld voor lopende en toekomstige activiteiten. De diversiteit van culturen en spirituele tradities binnen het Andante-netwerk bekrachtigt en bemoeit vrouwen om samen te werken in Europa. Het is de opdracht van Andante om te werken aan het algemeen welzijn en een menselijk Europa. Onderstreept werd het belang dat vrouwen deelnemen aan de komende Europese verkiezingen.

Workshops:

Scheppingsspiritualiteit

We ervaren Gods schepping met al onze zintuigen. Om de schepping te voelen heb je geen taal nodig. Ook alleen in stilte kun je God ervaren. We gebruikten onze zintuigen van zien, horen, ruiken, proeven en voelen. Daarna gingen we naar buiten om vijf symbolen te vinden die pasten in ons leven.

Markt

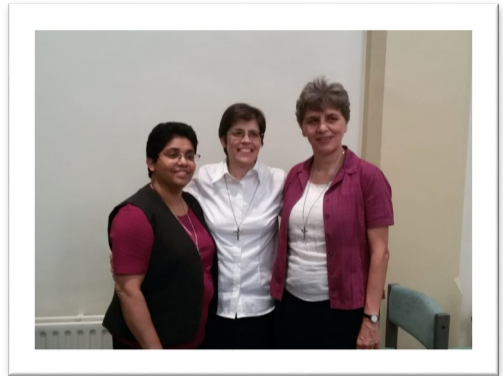
Voor elk land of elke groep was tijdens de markt een tafel beschikbaar om daar hun souvenirs te verkopen, of iets dat vrouwen zelf hadden gemaakt. De opbrengst van € 365 is naar een project voor de vrouwen van Roemenië gegaan. Iedereen was tevreden, met wat we voor Roemenië hebben gekregen.

Wat ik deze dagen heb geleerd, is dat vrouwen als inspiratiebronnen kunnen fungeren voor anderen wanneer ze zich uitspreken. Ze worden geconfronteerd met verschillende uitdagingen en kansen in hun eigen historische, culturele en religieuze context. Van Tina Beattie neem ik het visioen mee van de kerk en van de taal als een thuis dat vrouwenorganisaties kunnen bewonen. Zuzanna Flizowska gaf mij inzicht in de strategieën die integratie van vrouwen kunnen bevorderen, met inbegrip van leiderschap in de wereldwijde kerk. Regina Heyder heeft de rollen laten zien die vrouwen hebben gespeeld in de vorming en ontwikkeling van de kerk, tot en met Vaticanum II.

Ze worden
geconfronteerd
met verschillende
uitdagingen en
kansen in hun
eigen historische,
culturele en
religieuze context

Euro assemblee 2019

"Samen reizen naar de toekomst als SSpS Europe"

De jaarlijkse Eurovergadering vond plaats van 19 tot 24 augustus 2019 in het Moederhuis te Steyl. Engeland/Ierland was de gastprovincie voor deze bijeenkomst. We begonnen onze dagen samen met een stil gebed in de kapel van onze mede-stichteressen Zalige Maria Helena en Zalige Josepha en wij sloten af met het zingen van *Veni Creator* en een passend lied.

Wij werkten en reflecteerden in deze vier volle dagen over het thema: **'Samen reizen naar de toekomst als SSpS Europe'**, waarbij elke provincie/regio haar realiteiten, dromen, verwachtingen, uitdagingen en plannen voor de komende vijf tot tien jaar presenteerde. Hoewel elke provincie/regio haar specifieke situaties heeft, waren er veel gemeenschappelijke aspecten in het religieus missionaire leven in Europa.

Zr. Brenda Dolphin, een bekwame Ierse Mercy zuster, faciliteerde de bijeenkomst. Ze is bekend bij de Euroraad en de provinciale en regionale leidsters. Ze heeft de laatste bijeenkomsten op Euroniveau in Stockerau en Laupheim geleid en begeleid. De SVD Eurozonecoördinator pater Peter Dusicka vierde de dagelijkse Eucharistie met ons en gaf een kort verslag over de SVD Eurozone. Zijn verslag bestond uit twee delen. De eerste was een reflectie op de samenwerking tussen SVD en SSpS in de afgelopen zes jaar en het tweede deel was gericht op recente ontwikkelingen in de SVD Eurozone. In haar verslag gaf zr. Krystyna Szweda, de Eurocoördinator, een overzicht van de gebeurtenissen op Euroniveau in de afgelopen drie jaar en de veranderende rol van de Eurocoördinator.

Het verslag van de Europese Raad, werd door zr. Anna-Maria Kofler en zr. Maria Jose da Silva Rebelo gepresenteerd. Ze benadrukten de huidige Europese politieke/sociale realiteit en de uitdagingen voor ons als SSpS. Zij vertelden ook over de situatie van de vluchtelingen en de toenemende invloed van rechtse politieke partijen. Zij brachten ons terug naar een cruciaal moment in de afgelopen drie jaar onder andere de congregationele bijeenkomst van provinciale- en regionale leidsters in India in oktober 2016. Tijdens de bijeenkomst beleefden de provinciale- en regionale leidsters hun meest diepgaande moment van de afgelopen drie jaar in functie, namelijk een sterk gevoel van eenheid onder de leden van de Eurovergadering in combinatie met de sterke wens om te reageren op de roep van vluchtelingen aan de grenzen van Europa.

Na de bijeenkomst in India werd besloten dat de leidsters opnieuw op Euroniveau samen te laten komen. Bijgevolg kwamen in 2018 alle provinciale- en regionale leidsters en de leden van het Generale Bestuur op twee vergaderingen bijeen. De eerste vond plaats in Stockerau en de tweede in Laupheim. Beide keren faciliteerde zr. Brenda Dolphin die bijeenkomsten.

Tijdens de tweede vergadering zijn de aanwezige zusters in Laupheim een duidelijke en concrete afspraak aangegaan voor verdere Euro samenwerking.

Zr. Maria Theresia en zr. Mary John van het CLT deelden enkele inzichten en reflecties over de sterke punten en uitdagingen van Europa en de SSpS. Er is bereidheid om gezonden te worden, om middelen samen te brengen, om vrijwilligerswerk te doen, om iets los te laten, gewaagde beslissingen te nemen met betrekking tot nieuwe gemeenschappelijke projecten. Geografische nabijheid brengt ook mogelijkheden met zich mee voor meer samenwerking.

Maar er zijn ook uitdagingen. Waarderen we dat we verschillend zijn van elkaar, onze geschiedenis, onze culturen? Zijn alle provincies / regio's er echt voor om een fusie aan te gaan? Zijn onze zusters uit andere landen echt vrij om te zeggen wat ze voelen? Is er begrip tussen generaties? Zullen we in de toekomst zusters hebben voor leiderschap?

Het rapport van het Engelstalige noviciaat in Europa (ENE) werd gegeven door zr. Hemma Jaschke, provinciaal van Oostenrijk en zr. Mary Joy Quizan, novice directrice in Rome. Twee novicen hebben hun canonieke jaar afgesloten en gingen voor praktische ervaring naar Slowakije en Engeland. Vier postulanten beginnen hun noviciaat in september: een uit Rusland, een uit Polen, een uit Japan en een uit de Filipijnen.

Er werd veel tijd besteed aan discussie over de herziene eurostatuten. De volgende wijzigingen werden gemaakt en goedgekeurd door de provinciaal- en regionaal leiders.

De Euroraad zal voor de komende drie jaar *ad experimentum* bestaan uit drie leden van de PL's/RL's groep; het Euro Raadskantoor en het Euro-archief worden gevestigd in Steyl. De PL's en RL's zijn verschillende keren bijeengekomen voor de onderscheiding en het kiezen van de nieuwe Euroraad en andere beslissingen te nemen.

Zr. Maria Theresia, die het verkiezingsproces leidde, kondigde de namen van de nieuwe leden van de Euroraad aan:

Voorzitster: zr. Maria Jose da Silva Rebelo (regionale leidster van Spanje / Portugal).

Zr. Anna-Maria Kofler (provinciale leidster van Duitsland) en zr. Celine Padinjareanas-seril (provinciale leidster van Nederland) zijn raadsleden.

Alle zusters feliciteerden de gekozen zusters en verzekerden hen van hun steun. Na gezamenlijk overleg over volgende concrete stappen, besloten we de samenwerking op het gebied van roeping promotie en voortdurende vorming te versterken.

Zr. Krystyna toonde het nieuwe historisch boekje dat momenteel in productie is. Dit boekje gaat over het verhaal van hoe SSpS in Europa de afgelopen dertig jaar heeft samengewerkt. Het is bedoeld om onze gemeenschappelijke geschiedenis te koesteren en te bewaren voor toekomstige generaties. In hun vrije tijd bezochten de zusters de catacomben en archieven in het Moederhuis, het Missiehuis St. Michael en de Aanbiddingszusters.

Een verrijkende en gezellige ervaring was het gemeenschappelijke avondmaal met de gemeenschap van het Moederhuis en de zusters van het tertiaat. Een speciale verrassing was een groep drummers die voor ons kwam optreden. De leden van de groep waren professionals die samen speelden met enkele gehandicapte enthousiaste jongens.

Met een dankbaar hart en nieuwe hoop vierden we tot slot de Eucharistie met de hele gemeenschap. Gesterkt door alle ervaringen en bewust geworden van de leiding van de Heilige Geest blijven we samen op weg naar de toekomst als "SSpS Europa".

(Bron uit: Euro Assemblee Verslag)

Samenvatting door Yuliana Mamuk SSpS

SSpS wereldwijd

Missiegalerij

Vietnam, 6 augustus 2019
Eerste geloften

Paraguay,
25-27 oktober 2019 Assemblée

Rusland, Tambov,
Internationale
studenten

Slowakije,
zomerkamp

Nederland, 8-10 mei 2019
Jongerenweekend

Ghana, Kwasi Fante
Kliniek Holy Spirit Health Center

Uganda, recollectie
voor jongeren

Ecuador,
zieken bezoeken

Verrijking door CCME in de provincie Ghana

Het is een droom voor mij om op het platteland en in Afrika te werken en nu laat God al mijn dromen uitkomen in Wiaga (Noord-Ghana) tijdens mijn Cross Culture Mission Experience (CCME)-tijd in deze provincie. Als jonge zendeling wil ik het echte zendingsleven ervaren.

Ik kom uit Java, Indonesië en ben apotheker van beroep. Voordat ik naar Wiaga kwam, werkte ik in Holy Family Hospital, Nkawkaw (Zuid-Ghana). Noord- en Zuid-Ghana is voor mij als een ander deel van de wereld. Cultuur, mensen, plaatsontwikkeling, voorzieningen, weer, enz.

Ik kwam naar Wiaga in januari van dit jaar. De zusters voorheen hebben hard gewerkt om deze kraamkliniek te runnen, die uitgroeide tot gezondheidscentrum en onlangs dit jaar een ziekenhuis is geworden. De beperkte middelen en faciliteiten op deze plek eisten meer inspanningen om aan de missie te werken. Ik woon met drie zusters; twee zusters uit Polen en één zuster uit Korea. Ze zijn verloskundigen en verpleegkundigen. Ik werk op de apotheekafdeling als verantwoordelijke en probeer dingen op orde te brengen als standaardisatie van een ziekenhuis. Het is een zeer uitdagende situatie omdat we niet genoeg getraind personeel en faciliteiten hebben om te ondersteunen bij het behalen van de norm. Mensen in dit gebied zijn meestal erg arm en eenvoudig. Ze leven van de boerderij en zijn afhankelijk van de regen. Het droge seizoen is langer dan de regentijd.

Ik doe pastoraal werk met enkele kinderen en jongeren nadat ik met mijn werk in het ziekenhuis klaar ben. Ik leer hen wiskunde, Engels, computeren en vertel hen een verhaal over Jezus. Ik vertrouw erop dat de Heilige Geest ervoor zorgt dat we elkaar kunnen begrijpen zelfs in onze beperkte taal. Ik geef ook catechismus aan studenten, doe huisbezoek en deel de communie uit op sommige buitenstations. Hun glimlach stuurt een liefdesboodschap van God en geeft me meer kracht, vreugde en hoop, vooral in de uitdagende situatie en het warme weer tijdens het droge seizoen in het noordelijk deel van Ghana. Het is echt heel leuk, kinderen rennen naar me toe als ze me zien aankomen. Ze missen mij en wachten op de les als ik op reis ben. De grote uitdaging in het pastoraal werk is de taal. Meestal spreken mensen in dit gebied de lokale taal (Buli); zij spreken weinig Engels.

Hun glimlach stuurt
een liefdesboodschap
van God en geeft me
meer kracht, vreugde
en hoop

Soms neem ik enkele meisjes mee om me te begeleiden en om te vertalen tijdens bezoeken en les geven. Afstand wordt ook een uitdaging wanneer we naar het buitenstation moeten gaan en ouderen moeten bezoeken.

Mijn leven wordt zo betekenisvol en compleet door deze ervaringen. Gods aanwezigheid wordt zo echt in mijn leven door zijn missie en ik bid dat God me meer mooie ervaringen met mensen in Ghana zal geven tijdens mijn CCME.

Dewi SSpS
Vertaald door Lili SSpS

Een verhaal uit Oekraïne

Ik was jarenlang formator en catechist, omdat ik al meer dan twintig jaar missionaris ben in Oekraïne. Ik kom oorspronkelijk uit Polen.

De laatste twee jaar gaf de provincie mij de mogelijkheid om me volledig in te zetten voor *Lectio Divina Service*.

Dankzij de retraitecursus in Steyl in 2010 en de samenwerking met Salvatorians Retreat House in Cracovia heb ik veel persoonlijke ervaring opgedaan op het gebied van *lectio divina*. Ik kan deze nu met anderen delen. Ik ben blij dat sommige van onze zusters ook daarmee bezig zijn en dat we kunnen samenwerken. Ik ervaar hun hulp tijdens bijbelse weekenden en achtdaagse retraites.

Het is een grote steun om iets goeds te doen in eenheid binnen de gemeenschap. Het brengt leven voor ons en voor degenen die we dienen. SSpS-missie in Oekraïne is al dertig jaar voortgezet. Wij zijn met zestien zusters in onze pro-

Het is een grote steun om iets goeds te doen in eenheid binnen de gemeenschap. Het brengt leven voor ons en voor degenen die we dienen

vincie in vijf gemeenschappen. Op dit moment verblijven drie Oekraïense zusters uit onze provincie tijdelijk in andere landen en bereiden zich voor op hun studie naar India.

Hoewel we klein zijn als provincie, blijven we onze dienst hier in verschillende apostolaten voortzetten: onder parochianen, met de arme mensen, in onze kleuterschool, in het ziekenhuis en in de media. De meesten van ons zijn betrokken bij catechismus voor de kinderen en voor de jongeren. Elke gemeenschap heeft zijn eigen specifieke bediening en we zijn allemaal verenigd in de Heilige Drie-ene God, wiens liefde we delen in ons dagelijks leven in onze gemeenschappen en met de mensen naar wie we worden uitgezonden.

Ik wil graag vertellen over onze gemeenschap in het dorp in Verbovets, waar we vanaf het begin zijn en waar ook onze SVD-broeders zijn met wie we samenwerken. Het is onze eerste gemeenschap in Oekraïne. Zodra onze eerste zusters uit Polen en Slowakije hier waren gekomen, begonnen ze zomerretraites te organiseren voor de kinderen en voor de jongeren. Deze service gaat door tot nu toe; elk jaar zijn dit 8 à 10 groepen van 40 à 50 kinderen en jongeren die een week komen.

Ze ervaren de ontmoeting met de Heer in de gemeenschap met anderen en in de prachtige natuur. Hun aanwezigheid is een grote zegen voor deze plek, omdat de parochie elk jaar kleiner wordt.

In de economische crisis in het land en in de situatie van de oorlog, die de afgelopen vijf jaar voortduurt, zoeken de mensen naar de plek om goed betaald werk te vinden en normale levensomstandigheden te hebben. In de afgelopen jaren hebben ongeveer 3 miljoen mensen Oekraïne verlaten voor studie en werk. De dorpen worden steeds meer leeg.

Verbovets, op 120 kilometer van de steden - Vinnytsja en Chmelnit-ski - is een plek waar ook de volwassenen graag komen voor de rust en spirituele vernieuwing. De afgelopen twee jaar hebben we voor onze leken 8-daagse retraites *lectio divina* en weekends georganiseerd in ons klooster. We bieden plaats aan maximaal twaalf personen. Het is een heel goede ervaring dat wij als zusters retraites kunnen begeleiden bij de introductie in het gebed met de bijbel en spirituele begeleiding kunnen bieden. Het wordt steeds interessanter om met de Heilige Schrift onder de leken te bidden.

Persoonlijk verbaasde ik me over de inspanningen om zo lang terug te komen en acht dagen in de stilte te blijven. Vaak is het de eerste keer in hun leven. Het is veeleisender voor hen dan voor ons religieuzen, om hun mobiele telefoon uit te zetten en niet in contact te komen met de familie. Om hun vakantietijd te gebruiken voor retraite kost hen veel geld. Voor ons zusters is het een vonkje hoop dat het Woord Gods thuiskomt in de harten van een volk dat in een moeilijke situatie zit.

Gods Woord is vol leven en heeft de kracht om te doen veranderen wat onmogelijk is voor een volk. Dus met dat vertrouwen zaaien we de zaden van het Woord en hopen we dat het vruchten zal voortbrengen in Gods tijd. We zijn dankbaar voor onze zusters in Nederland, voor hun zusterlijke liefde en interesse voor onze missie hier. We vragen u vriendelijk om uw gebed.

Maria Marta Przywara SSpS
Vertaald door Lili SSpS

Hun
aanwezigheid is
een grote zegen
voor deze plek,
omdat de
parochie elk jaar
kleiner wordt

Proficiat!

Zr. Melina is op 11 juni jl. gekozen als lid van het KNR-bestuur. Wij zijn blij dat zij dit ambt aangenomen heeft. Het is ook een manier om SSs zichtbaar te maken in ons land. Wij wensen haar succes in deze nieuwe taak.

Tijdens de Euro provinciaal/regionale bestuursbijeenkomst te Steyl, 19-24 augustus 2019, is zr. Celine gekozen als nieuwe lid van de Euroraad. Samen met zr. Maria Jose Rebelo (Regionale leidster Spanje-Portugal als voorzitter) en zr. Anna Maria Kofler (Provinciaal Duitsland als lid). We steunen hen en wensen hen veel succes toe.

EEN ZALIG KERSTMIS EN EEN GEZEGEND NIEUWJAAR 2020

Alle goeds voor het nieuwe jaar, vol liefde en voorspoed!

Verzoek: Als u foto's stuurt naar de redactie, graag met verduidelijking.

Uitgever:

Missiezusters Dienaressen v.d. Heilige Geest
Provincie Nederland

Cover:

Abel van Baar, 8 jaar, eerste communicant ABG Parochie Amsterdam Oost.

Redactie:

Zr. Melina Polo, Zr. Lili Purwanti, Tineke Verkuijlen

Adres:

Provinciaal Missiezusters Dienaressen v.d. Heilige Geest
Volkelseweg 30 E, 5405 NA UDEN

Wij hopen op medewerking van u allen: als u een bijdrage voor een artikel voor ons contactblad heeft, vragen we deze bijdrage te zenden vóór 15 oktober 2020 naar ons e-mailadres:
newonderons@gmail.com

